

New York'ta satışa çıkan 4 tarihi eserden biri Divriği Ulu Camii'nin 'Hünkâr Mahfili'nin parçası

# Ahşap eser Divriği'den çalındı

► Vakıflar  
ambarından  
çalındığı  
belirlenen 13.  
yüzyıl  
Mengüçüklü  
Beyliği sanat  
eserlerinden  
biri olan Ulu  
Cami'ye ait  
parçanın geri  
getirilmesi  
için Kültür  
Bakanlığı  
harekete geçti.

ÖZGEN ACAR

ANKARA - New York'ta cuma günü satışa çıkan Anadolu kökenli eserlerden birinin, Sivas-Divriği'deki Ulu Cami'nin "Hünkâr Mahfili"nin ahşap parçalarından biri olduğu ve Vakıflar ambarından çalındığı saptandı. 13. yy'da yapılmış ender sayıdaki "Mengüçüklü Beyliği" sanat eserlerinden biri olan Ulu Cami'ye ait bu parçanın geri getirilmesi konusunda Kültür Bakanlığı'nca gerekli girişim yapıldı.

Cuma günü Cumhuriyet'te, New York'ta düzenlenen "Üçüncü Uluslararası Asya Sanat Fuarı"nda Anadolu kökenli dört parça tarihi eserin sa-

tışa çıktığını duyurmamız üzerine Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile birlikte bazı müzeler konuyu incelemeye aldılar. Ankara Etnografya Müzesi Müdürü Şahin Dayan, bu eserler arasında ahşap olan parçayı tanıdı ve durumu Genel Müdürlüğe bildirdi.

İki parçaya ayrılmış, onarım görmüş, ceviz ağacından yapılmış ve üzerinde özgün boyalarından kalıntılar bulunan, 39.5 cm çapındaki bu değerli eseri Londra'da bir antika galerisinin sahibi olan Oliver Hoare New York'taki fuarda satışa çıkarmıştı.

Türk antikacı ve koleksiyoncuların çok iyi tanıdığı Hoare, Ayşegül Nadir Tecimer'in erkek arkadaşı idi. Prens Charles'ın Türkiye'ye tatilinde reh-

berliğini yapmış olan Hoare, daha sonra Lady Diana'nın kendisine telefonla aşk ilan ettiğini doğrulamıştı.

Hoare'un adı, Bursa "Osmanlı Evi"nden 1993'te çalınan ve Londra'da satışa çıkarıldığını saptamamızdan sonra Türkiye'ye geri getirilen iki tombak kandil olayının sanıklarının ifadelerinde de Ayşegül Nadir Tecimer ile birlikte geçmişti. Londra ve New York'taki telefonlarından Oliver Hoare'a ulaşma olanağı bulamadık.

Divriği'de Mengüçüklü Beyi Şehinşah bin Süleyman'ın torunu Ahmet Şah ile eşi Şehinşah Adil Melike Turan Melik tarafından 1228-29 yılları arasında yaptırılan Ulu Cami ve Şifa Yurdu'nun kapısında, kendisinininki ile

birlikte Selçuklu Sultanı'nın da adı ve simgesi bulunmaktadır.

Vakıflar dergisindeki bir makalesinde bir kanıt niteliğindeki eserin fotoğrafını yayımlayan Yılmaz Öge, Hoare'un bir açıklamasında belirttiği "özgün çok renkli boya kalıntılarını" şu sözlerle doğruluyor:

"Panoların çoğunda nefti yeşil, aşı boyası, kırmızı veya beyaz boya izleri kalmıştır. Bir panoda ise ortadaki müşebbek işleme ile kare şeklindeki panonun köşe boşluklarını dolduran ve nefti yeşil üzerine beyaz boya ile çizilmiş rumili köşe motifleri görülmektedir. Biz bu boyaları da devrinin hatırası olarak kabul etmek temayülündeyiz." Öge, makalesinde caminin "Hün-

kar Mahfili" bölümündeki bu parçanın korunmak amacıyla bazı başka parçalar ile birlikte Vakıf ambarına alındığını belirtmekte, daireli altı panonun hilal içinde düzgün boşluklar olduğu ve "müşebbek olarak işlenmiş daireler içinde palmetli kompozisyonlar" bulunduğunu yazmaktadır.

Olay hakkında bilgisine başvurduğumuz Divriği Kaymakamı Hasan Özyiğit "Ulu Cami 14 Nisan 1997'de soyuldu. Bu soygunu yapanlar yakalanmadı. Ancak soygunda çalınan bazı eserler olaydan bir gün sonra Ziraat Bankası bahçesine bırakılmış olarak bulundu. Çalınan eserler arasında sözünü ettiğiniz ahşap parça yoktu. Bu parça daha önce alınmış olmalı" dedi. Gerçekten, söz konusu eser, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra korunmak amacıyla Vakıf ambarına alınmıştı.

## Soygunlar önlenemiyor

Bu arada Divriği'deki son soygun-da çalınan Osmanlı ve Selçuklu döneminden 2 bayrak ve sancak, 1 adet bakır cezve, 1 bakır maşrapa, 2 bakır ve 2 bronz şamdan, beş bronz bayrak ale-mi, Arapça yazılı bir kumaş levha halen kayıptır. Ele geçirilenler ise 5 bronz bayrak ale-mi, 1 bakır cezve, 1 bakır maşrapa, 1 bakır yıldız ve tarihsel niteliği olmayan bir seccadedir. Şu anda Divriği'de bir başka camiden çalınan halılar ile ilgili bir olayın sanıklarının yargılanmaları da sürüyor.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, kendi deposundan çalınan kendi eserinin peşine düşmezken Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü gereken çalışmaları başlattı. Genel Müdür Ender Varinlioğlu'nun aktardığı veriler üzerine Kültür Bakanı İstemihan Talay, derhal New York Başkonsolosu Fuat Tanlay'ı arayıp "her türlü girişimin yapılarak bu eserin geri alınmasını" istedi.

Geçen 22 Şubat'ta Aksaray Ulu Camii'nden de bir Selçuklu ahşap mimber kapısı ile birlikte yan alınlıklardan iki adet sekizgen panonun çalındığını ve eserler ile sanıkların ele geçirilemediğini duyurmuştu. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün korumasına ve bakımına emanet edilmiş bu ata yadigarı eserlere ilişkin soygun ve yağma olaylarını önlemede, kaçırılan eserlerin geri getirilmesinde herhangi bir çalışma yapılmadığı ve soyguncuların da bundan cesaret aldıkları anlaşıyor.